

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ ดังนั้นในบทนี้จะกล่าวถึงประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล วิธีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ปีการศึกษา 2548 จากโรงเรียนทั้งสิ้น 263 โรงเรียน แยกเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 124 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 105 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่ 34 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลคือผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนละ 1 คน และครูวิชาการ โรงเรียนโรงเรียนละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 526 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการโรงเรียน รวมทั้งสิ้น 228 คน

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 114 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิชนิดเป็นสัดส่วน (proportional stratified random sampling) โดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นชั้นภูมิ

2.2 ครูวิชาการโรงเรียน ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ครูวิชาการโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 114 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มในครั้งเดียวกันและโรงเรียนเดียวกันกับผู้บริหารสถานศึกษาจากโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่

2.3 จำนวนขนาดกลุ่มตัวอย่างของโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 จากโรงเรียนทั้งสิ้น 263 โรงเรียน จากสูตรของยามานะ (Yamane 1973 : 727) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N แทน ขนาดของประชากร

e แทน ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ ระดับ 0.05

แทนค่า

$$\begin{aligned} n &= \frac{526}{1 + (526)(0.05)^2} \\ &= 227.21382 \end{aligned}$$

ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 228 คน หรือเท่ากับ 114 โรงเรียน

2.4 สุ่มจำนวนผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการ โรงเรียน จากทั้งหมด 263 โรงเรียน ตามวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิชนิดเป็นสัดส่วน (proportional stratified random sampling) โดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นชั้นภูมิตามสัดส่วนของขนาดโรงเรียนในแต่ละชั้นภูมิ ดังปรากฏในตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	จำนวนโรงเรียน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
ขนาดเล็ก	124	54
ขนาดกลาง	105	45
ขนาดใหญ่	34	15
รวม	263	114

จากตารางที่ 1 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการ โรงเรียน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ปีการศึกษา 2548 ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวนตำแหน่งละ 114 คน โรงเรียนละ 2 คน รวม 228 คน จากโรงเรียน 114 โรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและกฎกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 ทั้ง 8 ด้าน คือ การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ การพัฒนามาตรฐาน การศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพการศึกษา การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี และการผดุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน รายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (check list) ได้แก่ ตำแหน่ง เพศ ระดับการศึกษาและขนาดโรงเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษา แบ่งออกเป็น 8 ด้าน คือ การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ การพัฒนาคุณภาพการศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพการศึกษา การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี และการผดุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) มี 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	การดำเนินงานอยู่ในระดับ มากที่สุด
4	หมายถึง	การดำเนินงานอยู่ในระดับ มาก
3	หมายถึง	การดำเนินงานอยู่ในระดับ ปานกลาง
2	หมายถึง	การดำเนินงานอยู่ในระดับ น้อย
1	หมายถึง	การดำเนินงานอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

วิธีการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้ารายละเอียดของแนวคิดและเนื้อหาจากเอกสาร ตำรา วารสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพศึกษานำความรู้ที่ได้มากำหนดขอบเขตของตัวแปรที่ศึกษาคือ การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 8 ด้าน คือ การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ การพัฒนามาตรฐานการศึกษา

การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพการศึกษา การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี และการผุดงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

2. กำหนดแนวคิดและนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการเพื่อสามารถวัดได้
3. ผู้วิจัยสร้างข้อคำถามในแบบสอบถามให้สอดคล้องกับนิยามตัวแปรที่ศึกษา
4. ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และความชัดเจนของภาษาขั้นต้นและนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แนะนำ
5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ด้านการศึกษาวิจัย และมีความรู้ หรือปฏิบัติงานเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ที่สำเร็จการศึกษาขั้นต่ำปริญญาโท พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) จำนวน 3 คน นำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (index of item objective congruence หรือ IOC) จากนั้นนำแบบสอบถามไปปรับปรุง แก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ
6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการ โรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 จำนวน 40 คน
7. นำข้อมูลจากการทดลองใช้ในแบบสอบถามมาหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ระดับความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98
8. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงจนสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเรื่องการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาใน โรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ขออนุญาตรับรองและแนะนำตัวผู้วิจัย จากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3

2. ขอนหนังสือจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ถึงผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อขอความอนุเคราะห์ ดำเนินการส่งแบบสอบถามถึง โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

3. หลังจากส่งแบบสอบถามไปแล้ว 2 สัปดาห์ เมื่อครบกำหนดผู้วิจัยไปรับแบบสอบถามคืนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้ข้อมูลครบตามที่ต้องการแล้วผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS FOR WINDOWS ซึ่งดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด และคัดเลือเฉพาะแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์

2. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบสำรวจรายการ (check list) โดยการนำมาหาค่าร้อยละ และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ตารางและมีคำบรรยายประกอบ

3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการ โรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) โดยวิธีหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยรวม รายด้าน และรายข้อ เพื่อต้องการทราบระดับการดำเนินงานแล้วนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ของ วัน เดชพิชัย (2532 : 11) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.51 - 5.00	หมายถึง มีการประกันคุณภาพในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 - 4.50	หมายถึง มีการประกันคุณภาพในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 - 3.50	หมายถึง มีการประกันคุณภาพในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 - 2.50	หมายถึง มีการประกันคุณภาพในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.50	หมายถึง มีการประกันคุณภาพในระดับน้อยที่สุด

4. ข้อมูลการเปรียบเทียบการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษา ระหว่างโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว เมื่อพบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทดสอบเปรียบเทียบรายคู่โดยวิธีทดสอบของ Scheffe